

Nr 39

Utlåtande i anledning av proposition med förslag till lag om besvär över beslut av riksdagens organ.

I en den 23 januari 1970 dagtecknad proposition, nr 23, har Kungl. Maj:t under återopande av propositionen bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över justitieärenden och lagrådets protokoll föreslagit riksdagen att antaga ett vid propositionen fogat förslag till lag om besvär över beslut av riksdagens organ.

Innebörden av det framlagda förslaget är att regeringsrätten skall bli behörig att pröva sådana besvär över beslut av riksdagens organ, som enligt vad riksdagen bestämmer skall fullföljas dit.

Lagförslaget har följande lydelse:

Förslag

till

Lag

om besvär över beslut av riksdagens organ

Härigenom förordnas som följer.

Regeringsrätten prövar sådana besvär över beslut av riksdagens organ som enligt vad riksdagen bestämmer skall fullföljas dit.

Bestämmelserna om beredning och föredragning av besvärsmål i regeringsrätten äger motsvarande tillämpning i fråga om mål som avses i första stycket.

Denna lag träder i kraft dagen efter den, då lagen enligt därå meddelad uppgift utkommit från trycket i Svensk författningssamling.

Utskottet

Det nu framlagda förslaget har tillkommit på riksdagens begäran (KBaU 1966: 2). Den tekniska lösning av den föreliggande lagstiftningsuppgiften som valts finner utskottet praktisk. Såsom framhålles i propositionen tillkommer det riksdagen själv att bestämma i vilka fall besvär skall få anföras hos regeringsrätten samt att ge erforderliga regler beträffande

besväröförfarandet. De ändringar i för riksdagens organ gällande författningar som sålunda aktualiseras torde få genomföras vid årets höstsession. Under förutsättning att riksdagen bifaller 1969 års organisationsutrednings förslag i betänkandet »Enkammarriksdagens förvaltnings- och personalorganisation» om inrättande av en riksdagens besvärsnämnd för prövning av de besväröförenden som inte går till regeringsrätten blir en översyn av ifrågavarande besväröföbestämmelser påkallad även i övrigt.

Överförfarandet till regeringsrätten av viss besväröföprövning avseende riksdagsförvaltningen bör ske vid årsskiftet 1970/71. Givetvis skall, såsom lagrådet förutsatt i sitt yttrande, bestämmelser om fullföljd till regeringsrätten meddelas endast beträffande mål och ärenden av sådant slag som enligt regeringsrättslagen redan ankommer på regeringsrättens prövning. Huvudsakligen torde ifrågakomma mål som gäller disciplinär bestraffning, avstängning från tjänstgöring och skiljande från allmän tjänst eller därmed jämförligt uppdrag annorledes än i samband med förflyttning (2 § 17 mom. fjärde stycket regeringsrättslagen) samt mål enligt tryckfrihetsförordningen om utlämnande av allmän handling (2 § 19 mom. regeringsrättslagen). Närmare överbäganden beträffande kompetensfördelningen mellan regeringsrätten och riksdagens besväröfösnämnd torde få redovisas i samband med att ovan aviserade förslag till författningsändringar framläggs.

I anslutning till propositionens redogörelse för nuvarande ordning vill utskottet påpeka att, i motsats till vad som anges i propositionen, rätt att överklaga beslut i fråga om utlämnande av allmän handling gäller även beträffande riksdagens förvaltningskontor (se 15 § instruktionen för förvaltningskontoret, RFS 1967:3). Noteras må även att bankoutskottets instruktion numera har rubriken »instruktion för riksdagens bankoutskott» (BaU 1966: 61).

För närvarande gäller att mål som fullföljts till regeringsrätten formellt sett bereds inom Kungl. Maj:ts kansli och att regeringsrättens beslut utfärdas i Kungl. Maj:ts namn. Det reella förhållandet är, såsom chefen för justitiedepartementet framhåller i propositionen, att regeringsrätten intar en helt självständig ställning i förhållande till regeringen och att det således inte i detta sammanhang finns anledning till några betänkligheter från konstitutionell synpunkt. I samband med den omorganisation av förvaltningsrättskipningen som planeras med giltighet från 1972 års början avses för övrigt den ordningen bli införd att regeringsrätten fattar beslut i eget namn och får en egen föredragandeorganisation. Förslag till de grundlagsändringar som erfordras härför har antagits som vilande (prop. 1970: 116, KU 32).

Departementschefen framför tanken att, om instansordningen i administrativa besvärsmål utformas enligt förvaltningsdomstolskommitténs intentioner, det bör överbägas att möjliggöra fullföljd till kammarrätt även

av talan mot beslut av riksdagsorgan. Utskottet vill framhålla att vissa principiella skäl kan anföras mot en sådan ordning för omprövning av administrativa beslut vilka fattats exempelvis av riksdagens förvaltningsstyrelse eller av riksdagens ombudsmän gemensamt. Vid bedömning av frågan från praktisk synpunkt bör bl. a. beaktas att antalet ärenden från riksdagsförvaltningen som enligt i detta utlåtande angivna normer skall prövas av regeringsrätten sannolikt kommer att bli mycket ringa. Under åren 1960—1969 har inom riksdagsförvaltningen endast förekommit tre besvärärenden av de kategorier som ovan definierats genom hänvisning till lagrum i regeringsrättslagen.

Åberopande vad här anförts hemställer utskottet

att riksdagen bifaller propositionen nr 23.

Stockholm den 20 maj 1970

På bankoutskottets vägnar:

C. G. REGNÉLL

Närvarande:

från f ö r s t a kammaren: herrar Stähle (s), Åke Larsson (s), Stefanson (fp), Åkerlund (m), Nils Theodor Larsson (cp)*, Lundin (s), Strandberg (m) och Stadling (s)*;

från a n d r a kammaren: herrar Regnéll (m), Hagnell (s), Franzén i Motala (s), Bengtsson i Landskrona (s), Börjesson i Glömminge (cp), Larsson i Umeå (fp), Rask (s) och Stridsman (cp).

* Ej närvarande vid justeringen.